

1.7.2026

VN/2758/2025

VN/2758/2025-STM-94

Ympäristöministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Ympäristöministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä, jolla muutettaisiin ympäristönsuojelulakia, vesihuoltolakia, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia sekä yhdyskuntarakentamislakia. Lakimuutosten tarkoituksena on Euroopan unionin uudelleenlaaditun yhdyskuntajätevesidirektiivin (EU) 2024/3019 osittainen täytäntöönpano.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ihmisten terveyteen liittyvien seikkojen huomioon ottaminen

Hallituksen esitysluonnoksen luvussa 5 (ehdotukset ja niiden vaikutukset) on esitetty hyvin ehdotuksen vaikutukset ihmisten terveyteen. Nykytilan kuvauksessa (luku 3) olisi kuitenkin tarpeen esittää terveydensuojelulain (763/1994) ja sen nojalla annettujen säädösten keskeiset säännökset, koska jätevedet ja hulevedet ovat keskeisiä riskejä talousveden ja uimaveden terveydellisen laadun hallinnan kannalta. Lisäksi hulevesistä voi aiheutua viemäritulvia rakennuksiin, mikä voi vaikuttaa terveydensuojelulaissa tarkoitettuun asumisterveyteen. Täten luvussa 3 voisi tulla esiin mm. talousveden terveydellisen laadun turvaamiseen liittyvät juomavesidirektiiviin (EU) 2020/2184 perustuvat talousveden tuotantoketjun riskienhallintasuunnitelmaa koskevat säännökset, uimavesien laadun hallintaan liittyvät uimavesidirektiiviin 2006/7/EY perustuvat uimavesiprofiilien laatimista koskevat säännökset sekä terveydensuojelulain keskeiset asumisterveyttä koskevat säännökset. Edellä mainitut direktiivit olisi myös hyvä mainita vesienhoidon ja merenhoidon kannalta keskeisinä direktiiveinä.

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Ympäristönsuojelulain muuttamisesta annettavan lain 110 k §:ssä ehdotetaan, että yhdyskuntajätevesien purkupaikat on valittava mahdollisuuksien mukaan siten, että haitalliset vesistövaikutukset jäävät mahdollisimman pieniksi. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan olisi tärkeää tuoda esiin, että jätevesien purkamisesta ei saa aiheutua riskiä ihmisten terveydelle, ja kuvata perusteluissa mahdolliset haitalliset vaikutukset talousveden tai uimaveden välityksellä. Ehdotetussa pykälässä tai ainakin sen perusteluissa olisi tarpeen mainita, että sen lisäksi, että jäteveden purkamisesta ei saa aiheutua voimassa olevan ympäristönsuojelulain 5 §:ssä tarkoitettua ympäristön pilaantumisen vaaraa, purkupaikat on valittava siten, että haitalliset vesistövaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Viittaus 5 §:ssä tarkoitettuun ympäristön pilaantumisen määritelmään kattaisi haitan ihmisten terveydelle.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että ehdotetussa 110 m §:n 2 momentissa, jossa säädettaisiin käsiteltyjen yhdyskuntajätevesien johtamista koskevassa riskinarvioinnissa huomioon otettavia seikkoja, on mainittu vesimuodostumat, joista otetaan vettä talousvedeksi tuotettavaksi tai joissa on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan lainsäädännössä tarkoitettu uimaranta. Pykälän perusteluissa viitataan kuitenkin vain ns. EU-uimarantoihin, eli rantoihin, joilla käy huomattava määrä uimareita ja joiden uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella 177/2008. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan perusteluihin olisi tarpeen lisätä maininta myös muista uimarannoista, joita koskee pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetus (354/2008). Myös nämä pienemmät uimarannat olisi otettava huomioon riskinarvioinnissa.

Edellä mainitun 110 m §:n riskinarvioinnissa hyödynnettäviä olemassa olevia tietoja koskevassa perustelutekstissä (HE:n sivu 67, kolmas kappale) voisi tulla esiin sosiaali- ja terveysministeriön ylläpitämän WSPSSP-sovelluksen, jonka avulla voidaan laatia jätevesien viemäröintiä ja käsittelyä koskeva riskienhallintasuunnitelma (SSP, Sanitation Safety Plan).

Samoin kuin edellä, pienet yleiset uimarannat olisi syytä mainita myös mikroepäpuhtauksille herkien alueiden määrittämistä koskevan 110 r §:n perusteluissa (HE:n sivu 71, kappale 4).

Laki vesihuoltolain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö toistaa vesihuoltolain 15 b §:n muuttamista koskevan kantansa, jonka ministeriö on esittänyt lausunnossaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta (HE 40/2025 vp, [sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijalausunto](#)):

”Ehdotuksen 15 b §:ssä säädettaisiin vesihuollon poikkeamasta ilmoittamisesta. Mainitun pykälän mukaan vesihuoltolaitoksen tulisi ilmoittaa viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle poikkeamasta, joka voi merkittävästi häiritä tai merkittävästi häiritsee vesihuoltopalvelujen tarjoamista.

Säännös on tarkoituksenmukainen, mutta pykälään tulisi lisätä myös velvollisuusjätevesihuollosta vastaavalle vesihuoltolaitokselle ilmoittaa viipymättä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle sellaisesta jätevesihuollosta tapahtuneesta poikkeamasta, josta voi aiheutua talousveden tai uimaveden saastumisen vaaraa. Nykylainsäädännön mukaan talousvettä toimittavan laitoksen tulee ilmoittaa kunnan terveydensuojeluviranomaiselle talousvettä koskevasta häiriötilanteesta, mutta lainsäädännössä ei ole ilmoitusvelvollisuutta jätevesihuollon poikkeamista ilmoittamisesta. Ilmoitus olisi tärkeä, jotta kunnan terveydensuojeluviranomainen voisi viipymättä ryhtyä toimenpiteisiin talousveden tai uimaveden terveydellisen laadun turvaamiseksi.

Ilmoitusvelvollisuuden lisäksi jätevesihuoltolaitokselle olisi tarpeen säätää myös velvollisuus osallistua poikkeaman syiden selvittämiseen ja korjaavien toimenpiteiden määrittämiseen. Tällä hetkellä uimaveden tai talousveden laatua koskevien häiriötilanteiden laatua koskevien syiden selvittäminen kuuluu terveydensuojelulain nojalla kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja talousveden toimittajalle tai uimarannan ylläpitäjälle, mikä ei toteuta ns. ”pilaaja maksaa” -periaatetta.”

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysministeriö näkee tarpeelliseksi, että vesihuoltolain 15 b §:ään:

- lisättäisiin uusi 2 momentti:

”Jätevesihuollosta vastaavan vesihuoltolaitoksen on ilmoitettava viipymättä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle vesihuollon poikkeamasta, josta voi aiheutua haittaa ihmisten terveydelle talousveden tai uimaveden välityksellä, selvitettävä poikkeamaan johtaneet syyt ja osallistuttava poikkeamasta aiheutuvien korjaavien toimenpiteiden määrittämiseen.”

- muutettaisiin nykyinen 2 momentti, joka siirtyisi 3 momentiksi:

”Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksesta, sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen.”

Laki yhdyskuntarakentamislain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää erinomaisena sitä, että hulevesien hallintaa kehitetään hulevesisuunnitelmien laatimisen kautta. Ministeriö suhtautuu kuitenkin varauksellisesti ehdotukseen, että uusi hulevesien hallintasuunnitelma olisi vain periaatteellinen suunnitelma, se ei sisältäisi yksityiskohtaista hulevesien hallintatoimenpiteitä eikä hallintatoimenpiteiden toteutumista valvottaisi. Ehdotuksen mukaan pakollisesti laadittava hulevesien hallintasuunnitelma tulisi toimittaa Suomen ympäristökeskukselle pyydettyäessä. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan suunnitelma

tulisi toimittaa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004) tarkoitetulle vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle (Lupa- ja valvontavirasto) otettavaksi huomioon vesienhoidon toimenpideohjelmissa.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi yhdyskuntarakentamislain 62 §. Kumottavaksi esitetyn pykälän 4 momentissa säädetään, että hulevesien hallintasuunnitelma on laadittava siten, että siinä otetaan huomioon toimivuuden, turvallisuuden, terveellisyyden ja viihtyisyyden vaatimukset myös sademäärän ja rankkasateiden lisääntyessä. Ehdotettu 62 c § korvaisi osittain tämän momentin, mutta ehdotuksen mukaan hulevesien hallintasuunnitelmassa tulisi ottaa huomioon vain valuma-alueet ja riskiperusteisesti viemäröityjen hulevesien vaikutukset vesiympäristöön sekä varautuminen sademäärien ja rankkasateiden lisääntymiseen. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan ei ole perusteltua jättää säätämättä terveellisyyttä koskevien seikkojen huomioon ottamisesta hulevesien suunnitelmassa. Ministeriö esittää 62 c §:n 1 momentin toista virkettä muutettavaksi seuraavalla tavalla:

”Lisäksi suunnitelmassa on otettava riskiperusteisesti huomioon viemäröityjen hulevesien laadun vaikutukset vesiympäristöön ja ihmisten terveyteen sekä varautuminen sademäärien ja rankkasateiden lisääntymiseen.”

Kansliapäällikön sijaisena,
osastopäällikkö

Raimo Antila

Neuvotteleva virkamies

Jarkko Rapala

Liitteet

-

Jakelu

Ympäristöministeriö

Tiedoksi

VN/2758/2025-STM-94

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: